

An aerial photograph of a city skyline, likely New York City, featuring numerous skyscrapers and a river. The image is split vertically by a dark grey band containing text. The left side shows a dense cluster of buildings, including one with a 'MetLife' sign. The right side shows a wider view of the city and the river.

ROZWÓJ GOSPODARCZY WSPÓŁCZESNYCH PAŃSTW

Instytucjonalne podstawy ładu ekonomicznego po II wojnie światowej

- Spotkanie w **Bretton Woods** (1944) - przedstawiciele 44 krajów reprezentujących Narody Zjednoczone spotkali się, by omówić zasady finansowania zniszczonej gospodarki i globalnego porządku ekonomicznego. Na konferencji został powołany **Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju** - IBRD (obecnie **Bank Światowy**) oraz **Międzynarodowy Fundusz Walutowy**
- **Celem IBRID była pomoc w odbudowie i rozwoju, poprzez:** (1) ułatwienie inwestycji kapitałowych, (2) popieranie inwestycji zagranicznych przez udzielanie gwarancji lub uczestniczenie w pożyczkach, (3) wspieranie długofalowego, zrównoważonego wzrostu wymiany międzynarodowej, (4) utrzymywanie równowagi bilansów płatniczych oraz (5) udzielanie lub gwarantowanie pożyczek międzynarodowych. Z początkiem lat 50. z członkostwa zrezygnowały kraje socjalistyczne.
- **Układ Ogólny o Cłach i Handlu (GATT)**, organ wyspecjalizowany ONZ, powołany w 1947 r. przez 23 państw) - jej zadaniem było zwiększanie handlu międzynarodowego przez eliminację ograniczeń handlowych, obniżenie taryf celnych i ogólne stosowanie klauzuli najwyższego uprzywilejowania między członkami GATT.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (ang. International Monetary Fund, IMF)

WYTYCZNE POLITYKI IMF

- popieranie międzynarodowej współpracy walutowej dzięki powołaniu stałej instytucji konsultacji i współpracy w dziedzinie międzynarodowych problemów walutowych;
- ułatwienie ekspansji i wzrostu handlu międzynarodowego, wzrostu zatrudnienia, utrzymywania realnych dochodów i zasobów produkcyjnych krajów członkowskich;
- popieranie stabilizacji kursów, utrzymywanie uporządkowanej wymiany między krajami członkowskimi, unikanie deprecjacji walut inspirowanej przez rywalizację;
- dążenie do stworzenia wielostronnego systemu płatności i rozliczeń transakcji bieżących oraz do eliminowania ograniczeń wymiany walutowej, hamujących rozwój handlu;
- dostarczanie członkom środków finansowych na określony okres i na odpowiednich warunkach, w celu wyrównania przejściowej nierównowagi bilansów płatniczych bez środków wywołujących zaburzenia w rozwoju tych krajów i gospodarki światowej;
- działanie w celu zmniejszenia czasu i wielkości nierównowagi bilansów płatniczych.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (ang. International Monetary Fund, IMF)

FUNKCJE IMF

- **regulacyjna** – polegająca na ustanawianiu norm i wzorców działania w sferze międzynarodowych stosunków finansowych;
- **kredytowa** – przez dostarczenie krajom członkowskim dodatkowych źródeł finansowania w postaci różnych kredytów;
- **konsultacyjna** – przez usługi konsultacyjne i współpracę krajów członkowskich oraz jako forum wymiany doświadczeń między krajami w radzeniu sobie z problemami natury gospodarczej;
- **kontrolna** – polegająca na nadzorowaniu przez MFW uzgodnionych programów dostosowawczych i weryfikacji celów, na jakie przeznaczane są środki kredytowe.

Zmiany instytucjonalne

- **Światowa Organizacja Handlu** (ang. World Trade Organization, WTO) powołana w 1994 r., której zadaniem jest: (1) liberalizacja międzynarodowego handlu dobrami i usługami, (2) prowadzenie polityki inwestycyjnej wspierającej handel, (3) rozstrzyganie sporów dotyczących wymiany handlowej, (4) przestrzegania praw własności intelektualnej. Kraje przystępujące do WTO zobowiązane są do dostosowania wewnętrznego ustawodawstwa do norm Światowej Organizacji Handlu oraz udzielania koncesji handlowych podmiotom zagranicznym.
- **Grupa Siedmiu (G-7) (w latach 1997-2014 - Grupa Ośmiu, G-8)** - nie jest organizacją międzynarodową, a jedynie grupą państw, których przywódcy spotykają się na swoistym forum polityczno-ekonomicznym (pierwsze spotkanie odbyło się w 1975 r.). Ugrupowanie nie posiada swoich stałych organów ani sformalizowanej struktury. Prezydencja w grupie obejmowana jest co roku przez kolejny kraj, który jest odpowiedzialny za organizację spotkań ministerialnych i szczytu, w którym uczestniczą szefowie tych państw.
- Aktualni członkowie: Francja, Japonia, Niemcy, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy i Kanada. W szczytach biorą udział także przewodniczący Rady Europejskiej i przewodniczący Komisji Europejskiej (jako przedstawiciele Unii Europejskiej).

Zmiany instytucjonalne cd.

- **G20** – grupa 19 państw oraz Unia Europejska. Również nie jest organizacją międzynarodową, a jedynie forum dla dyskusji nad wspólną polityką finansową. Powołana w 1999 r. Od 2008 r. odbywają się spotkania ministrów finansów i ministrów spraw zagranicznych.
- Aktualni członkowie: Arabia Saudyjska, Argentyna, Australia, Brazylia, Chiny, Francja, Indie, Indonezja, Japonia, Kanada, Korea Południowa, Meksyk, Niemcy, Południowa Afryka, Rosja, Stany Zjednoczone, Turcja, Unia Europejska, Wielka Brytania, Włochy

Potencjał gospodarczy państw (PKB według danych IMF za 2017)

Poz.	Państwo	PKB (w milionach USD)
Świat: 79 865 481		
1	Stany Zjednoczone	19 390 600
—	Unia Europejska	17 308 862
—	Strefa euro	12 607 486
2	Chiny	12 014 610
3	Japonia	4 872 135
4	Niemcy	3 684 816
5	Wielka Brytania	2 624 529
6	Indie	2 611 012
7	Francja	2 583 560
8	Brazylia	2 054 969
9	Włochy	1 937 894
10	Kanada	1 652 412
11	Korea Południowa	1 538 030
12	Rosja	1 527 469
13	Australia	1 379 548
14	Hiszpania	1 313 951
15	Meksyk	1 149 236
16	Indonezja	1 015 411
17	Turcja	849 480
18	Holandia	825 745
19	Arabia Saudyjska	683 827
20	Szwajcaria	678 575
21	Argentyna	637 717
22	Polska	614 190
23	Tajwan	579 302
24	Szwecja	538 575
25	Belgia	494 733
26	Tajlandia	455 378

PKB per capita w USD (według danych IMF za 2017)

Poz.	Państwo	PKB per capita		
1	Luksemburg	105 803		
2	Szwajcaria	80 591	—	Hongkong 46 109
—	Makau	77 451	15	Finlandia 46 017
3	Norwegia	74 941	16	Kanada 45 077
4	Irlandia	70 638	17	Niemcy 44 550
5	Islandia	70 332	18	Belgia 43 582
6	Katar	60 804	19	Nowa Zelandia 41 593
7	Stany Zjednoczone	59 501	20	Izrael 40 258
8	Singapur	57 713	21	Francja 39 869
9	Dania	56 444	22	Wielka Brytania 39 735
10	Australia	55 707	23	Japonia 38 440
11	Szwecja	53 218	24	Zjednoczone Emiraty Arabskie 37 226
12	Holandia	48 346	25	Włochy 31 984
13	San Marino	47 406	26	Bahamy 31 255
14	Austria	47 290	—	Portoryko 30 488
			27	Korea Południowa 29 891

Liberalizm ekonomiczny

- odrzucenie idei prowadzących do centralizacji władzy, planowej gospodarki i biurokratycznego zarządzania
- koncepcja niewidzialnej ręki rynku A. Smitha - rynkowy mechanizm cenowy najlepiej służy do dzielenia i synchronizowania lokalnej oraz indywidualnej wiedzy, pozwalając społeczeństwu uzyskiwać zróżnicowane cele przez zasady spontanicznego porządku,
- odrzucenie koncepcji państwa dobrobytu, państwo jest konieczne jedynie do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku, a także ochrony systemu montarnego (M. Friedman),
- przyjęcie koncepcji wolności negatywnej,
- zniesienie barier celnych, wolność handlu
- F. Hayek, L. von Mises, M. Friedman

Interwencjonizm

- państwo jest odpowiedzialne nie tylko za bezpieczeństwo obywateli, ale także za ich dobrobyt (państwo dobrobytu, *welfare state*)
- w konsekwencji - zwiększona aktywność państwa jako podmiotu ekonomicznego, uzyskiwanie przez nie środków finansowych na cele społeczne i stymulowanie procesów gospodarczych,
- model gospodarki łączącej aktywność prywatną i państwową,
- stymulacja popytu poprzez interwencjonizm państwowy - państwo jako stymulator i regulator procesów ekonomicznych,
- ochrona gospodarki poprzez stosowanie cel, aktywność państwa na międzynarodowym rynku walutowym,
- J. M. Keynes

Bibliografia

- Z. Cesarz, E. Stadtmuller, *Problemy polityczne współczesnego świata*